

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Data posiedzenia: 23 kwietnia 2014

Nr posiedzenia: 59

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący Andrzej Person

Porządek posiedzenia: 1. Wielkie zwycięstwo oręża polskiego – 70. rocznica bitwy pod Monte Cassino.

- W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Łukasz Abgarowicz, Barbara Borys-Damięcka, Leszek Czarnobaj, Robert Dowhan, Mieczysław Gil, Stanisław Gogacz, Marek Konopka, Andrzej Person, Janina Sagatowska, Piotr Zientarski,
- inni senatorowie: Andrzej Matusiewicz,
 - goście:
 - Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych:
 - kierownik Jan Stanisław Ciechanowski,
 - dyrektor Gabinetu Kierownika Urzędu Jacek Dziuba,
 - redaktor naczelny Biuletynu „Kombatant” Piotr Sulek,
 - specjalista w Gabinetzie Kierownika Urzędu Dorota Gałaszewska-Chilczuk,
 - Ministerstwo Spraw Zagranicznych:
 - zastępca dyrektora Departamentu Polityki Europejskiej Jan Styczek,
 - pierwszy radca w Departamencie Dyplomacji Publicznej Krzysztof Strzałka,
 - pracownik Departamentu Polityki Europejskiej Bartosz Sejbuk,
 - naczelnik w Departamencie Polityki Europejskiej Jolanta Janek,
 - naczelnik w Departamencie Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Wojciech Tyciński,
 - weterani 2. Korpusu Polskich Sił Zbrojnych:
 - kpt Henryk Anusiewicz,
 - Adam Kripp,
 - Antoni Łapiński,
 - prof. Wojciech Narębski,
 - członkowie Rady ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych:
 - zastępca przewodniczącego mjr Eugenia Maria Cegielska,
 - zastępca przewodniczącego Rady oraz prezes Związku Sybiraków ZG Tadeusz Chwiedź,
 - zastępca przewodniczącego Rady oraz prezes Związku Inwalidów Wojennych płk Marian Kazubski,
 - sekretarz Rady oraz prezes Zrzeszenia WiN Stowarzyszenia Społeczno-Kombatanckiego mjr Waldemar Kruszyński,
 - prezes ZG Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych Zbigniew

- Kuciewicz,
- zastępca przewodniczącego Rady oraz prezes Klubu Kawalerów Orderu Wojennego Virtuti Militari płk Zygmunt Łabędzki,
 - przewodniczący Rady oraz przedstawiciel Związku Legionistów Polskich i ich Rodzin ppłk Tadeusz Michalski,
 - członek Rady oraz prezes ZG Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego mjr Jadwiga Obrembalska,
 - sekretarz ZG Związku Sybiraków Stanisław Sikorski,
 - członek Rady oraz przewodniczący ZG Stowarzyszenia Szarych Szeregów Wojciech Wolski,
 - członek Rady oraz prezes ZG Światowego Związku Żołnierzy AK Leszek Żukowski,
 - Muzeum Wojska Polskiego:
 - dyrektor prof. Zbigniew Wawer,
 - Politechnika Koszalińska:
 - prof. Bogusław Polak,
 - prof. Michał Polak,
 - Fundacja „Kresy Historii”:
 - prezes Aneta Hoffmann,
 - członek Zarządu ks. Andrzej Chibowski,
 - koordynator projektu „Ucieczka z sowieckiego raju” Krzysztof Hoffmann,
 - Klub Biegacza „Sporting”:
 - organizator Biegu na Monte Cassino Bogusz Mamiński,
 - Inni goście:
 - dziennikarz polonijny z Rzymu Krzysztof Piotrowski,
 - kpt. Janusz Anusiewicz,
 - Alicja Kruszyńska,
 - Kancelaria Senatu:
 - wicedyrektor Biura Analiz i Dokumentacji Romuald Łanczkowski.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Posiedzenie komisji było poświęcone upamiętnieniu 70. rocznicy bitwy pod Monte Cassino oraz przedstawieniu najnowszej wiedzy naukowej na temat bitwy.

Na wstępie przewodniczący komisji Andrzej Person uroczystie powitał weteranów 2. Korpusu Polskich Sił Zbrojnych oraz członków Rady ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych dr Jan Stanisław Ciechanowski przedstawił kalendarium tegorocznych obchodów siedemdziesięciolecia bitwy pod Monte Cassino. Oprócz głównych uroczystości rocznicowych w dniu 18 maja na Monte Cassino planowane jest m.in. otwarcie centrum informacyjnego na Polskim Cmentarzu Wojennym na Monte Cassino. W uroczystościach weźmie udział ponad pięćdziesięciu uczestników bitwy.

Historię udziału Polaków w czwartej bitwie o Monte Cassino przedstawił dyrektor Muzeum Wojska Polskiego profesor Zbigniew Wawer. Przypomniął, że 18 maja 1944 r. oddziały 2. Korpusu Polskiego dowodzone przez gen. Władysława Andersa zdobyły ruiny klasztoru benedyktynów na wzgórzu Monte Cassino. W bitwie poległo 923 polskich żołnierzy, a ponad 2,5 tys. zostało rannych. Władze komunistyczne w PRL starały się pomniejszyć wkład

Polaków w zdobycie Monte Cassino.

Profesor Politechniki Koszalińskiej Michał Polak omówił rolę i znaczenie służb kwatermistrzowskich 2. korpusu w bitwie. Zwrócił uwagę, że na sukces oddziałów gen. Władysława Andersa złożyły się nie tylko umiejętności dowódców i żołnierzy, ale także działania służb logistycznych, stanowiących ok. 25% ogólnej liczby żołnierzy. Służby kwatermistrzowskie funkcjonowały w ramach brytyjskiego systemu organizacyjnego. Proces zaopatrywania w materiały, amunicję i żywność znacznie utrudniał zły stan dróg oraz nieustanny ostrzał niemiecki.

O Polskim Cmentarzu Wojennym na Monte Cassino opowiedział profesor Politechniki Koszalińskiej Bogusław Polak. Polski Cmentarz na Monte Cassino powstał z rozkazu gen. Władysława Andersa z 20 maja 1944 r. Cmentarz wybudowali żołnierze 2. Korpusu oraz włoscy kamieniarze.

O przygotowaniach do tegorocznego biegu na Monte Cassino poinformował Bogusz Mamiński z Klubu Biegacza „Sporting”. Na pomysł zorganizowania biegu upamiętniającego poległych polskich żołnierzy wpadł kilka lat temu prezes Klubu Biegacza SPORTING Bogusław Mamiński, były wicemistrz świata i Europy w biegu na 3 km z przeszkodami. W dziesięciokilometrowym biegu na Monte Cassino, który odbędzie się 17 maja, weźmie udział 2014 uczestników, w tym ponad połowa z Polski.

Krzysztof Hoffmann, dziennikarz i koordynator projektu „Ucieczka z sowieckiego raj”, realizowanego przez Fundację „Kresy Historii”, przedstawił relację z wyprawy szlakiem Armii Andersa po Azji Środkowej. Wyprawa miała miejsce między lutym a marcem 2014 r. i objęła Kirgistan, pogranicze kazachsko-kirgiskie i kirgisko-uzbeckie. Jej celem było odnalezienie materialnych i niematerialnych pamiątek pozostawionych przez Polaków przebywających na zesłaniu w Azji Środkowej. Przeprowadzone zostały wywiady, zebrano dokumentację audiowizualną, dotyczącą przede wszystkim polskich miejsc pamięci.

W trakcie dyskusji senatorowie wyrazili wdzięczność bohaterom spod Monte Cassino. Podziękowali również badaczom za dokumentowanie dla przyszłych pokoleń historii walk o niepodległość oraz polskich miejsc pamięci.

Prezes ZG Związku Sybiraków w Polsce Tadeusz Chwiedź zaapelował do naukowców o szersze wykorzystywanie wspomnień i relacji żyjących Sybiraków. Wyraził opinię, że dostępne opracowania w niewystarczającym stopniu pokazują, kim byli żołnierze armii gen. Władysława Andersa, co spotkało ich rodziny oraz skąd wzięła się ich ogromna determinacja i bohaterstwo.

Na zakończenie przewodniczący komisji Andrzej Person odczytał rozkaz wydany przez gen. Władysława Andersa w przededniu natarcia na Monte Cassino, 11 maja 1944 r.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące zawodową działalność lobbingową.